
Závěrečná zpráva z výběrového šetření zaměstnavatelů

„Zpracování vstupních analytických materiálů o spolupráci středních a vyšších odborných škol a zaměstnavatelů, včetně realizace sociologických šetření (šetření zaměstnavatelů)“

Zpracovatel: TREXIMA, spol. s r.o.

Listopad 2013

Obsah

1	Design šetření, průběh šetření a sběr dat	3
1.1	Design šetření.....	3
1.1.1	Základní soubor pro výběr respondentů	3
1.1.2	Výběr a zajištění reprezentativnosti	3
1.1.3	Rekrutace a motivace respondentů.....	3
1.1.4	Způsob sběru dat	4
1.2	Sběr dat.....	5
1.2.1	Pokrytí.....	5
1.2.2	Response	6
1.2.3	Průběh aktivit operátorů	6
2	Výsledky šetření.....	8
2.1	Charakteristika zúčastněných firem	8
2.1.1	Charakteristika zúčastněných firem dle секcí ekonomických činností.....	8
2.1.2	Charakteristika zúčastněných firem dle regionu.....	9
2.1.3	Rozložení firem dle pozice firmy na trhu práce (otázka č. 1)	9
2.1.4	Počty nově přijímaných pracovníků v uplynulých 3 letech (otázka č. 2)	10
2.2	Spolupráce se středními a vyššími odbornými školami (otázka č. 3).....	10
2.3	Faktory a formy spolupráce	11
2.3.1	Formy spolupráce (otázka č. 4).....	11
2.3.2	Formální ukotvení spolupráce (otázka č. 5)	13
2.3.3	Organizace, rozsah a financování spolupráce	13
2.3.4	Důvody nezapojení do spolupráce a požadavky na financování (otázka č. 11, 12, 13)	14
2.4	Úroveň odborné přípravy na středních a vyšších odborných školách z pohledu zaměstnavatelů.....	17
2.4.1	Úroveň absolventů středních a vyšších odborných škol (otázka č. 4, 15) ...	17
2.4.2	Doporučení zaměstnavatelů k formě odborné přípravy žáků/studentů(otázka č. 16)	19
2.5	Bariéry spolupráce škol a zaměstnavatelů (otázka č. 17, 18)	21
3	Přílohy	23
3.1	Dotazník	23
3.2	Datový soubor	23

1 Design šetření, průběh šetření a sběr dat

Šetření zaměstnavatelů proběhlo velmi uspokojivě - bylo získáno 1069 vyplněných dotazníků, z toho 529 zaměstnavatelů uvedlo, že se středními nebo vyššími odbornými školami spolupracuje (detailněji viz kapitola 2.2).

1.1 Design šetření

1.1.1 Základní soubor pro výběr respondentů

Základním souborem pro tvorbu výběrového vzorku byl soubor aktivních ekonomických subjektů (zaměstnavatelů) s 20 a více zaměstnanci, definovaný na základě aktuálního registru ekonomických subjektů (RES) ČSÚ a aktualizovaný dostupnými údaji o zaměstnavatelích z ČSÚ a České správy sociálního zabezpečení. Takto vytvořený Základní soubor (ZS) zajistil co nejaktuálnější a nejrelevantnější výběry, zahrnuje totiž i aktuální data o nově vzniklých ekonomických subjektech a eliminuje nově zaniklé subjekty.

1.1.2 Výběr a zajištění reprezentativnosti

Stratifikace (tvorba skupin pro výběr) a stanovení optimálního počtu primárních výběrových jednotek pro každé stratum (výběrovou skupinu)

Stratifikace Základního souboru byla tvořena sférou, velikostí firem, krajů a dle klasifikace ekonomických činností NACE rev. 2 s využitím poznatků veřejně dostupných analýz ČSÚ (např. zde <http://notes2.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vydavame>). Kombinací stratifikátorů následně došlo k vyhodnocení a určení optimálního množství zaměstnavatelů pro každé stratum s dodržením podmínky kontaktu maximálně 4500 ekonomických subjektů (ES) s více než 20 zaměstnanci.

Stratifikace ve mzdové sféře byla tvořena 14 kraji, 3 velikostními kategoriemi a 14 odvětvovými skupinami, což představuje 394 strat na 19708 zaměstnavatelů. Platová sféra byla tvořena 14 kraji a 4 odvětvovými skupinami, což činí 54 strat na 2056 zaměstnavatelů - celkem s doplňkovými straty 21764 zaměstnavatelů v 448 stratech.

Proces výběru respondentů

Typ výběru zaměstnavatelů byl stanoven "Pravděpodobnostní, systematický, jednostupňový, stratifikovaný výběr bez vracení". Výběr zaměstnavatelů v rámci každého strata probíhal ve vlnách. Prvotní předvýběr 100 zaměstnavatelů představoval testovací množinu pro odhad response a náročnosti na komunikaci. Druhá vlna výběru byla stanovena jako stěžejní v úhrnu přibližně 3000 zaměstnavatelů. Další doplňkové vlny a jednotkové výběry následně odstranily největší nedostatky stavu výběru dle response a požadavků na zastoupení.

1.1.3 Rekrutace a motivace respondentů

Pro nábor byly zajištěny databáze elektronických kontaktů, telefonních spojení a adres Albertina 2012.

Nábor byl prováděn vybranými pracovníky dodavatele šetření (operátoři), kteří pro případ selhání prvotní e-mailové komunikace zajišťovali další komunikační kanály a komunikaci samotnou s cílem maximální dosažitelné response a reprezentativnosti, a to

proškoleným způsobem doporučeným zkušenými odborníky na komunikaci se zákazníky. Komunikace byla vedena k maximalizaci motivátorů pro zaměstnavatele. Jako hlavní motivátory byly využity následující informace:

- Důraz na významnost šetření i jeho dopad – šetření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
- Možnost ovlivnit případné úpravy zákonů dle požadavků zaměstnavatelů,
- Možnost ovlivnit legislativně finanční podmínky v podobě daňových úlev apod.,
- Možnost získání přístupu do základního komunikačního systému pro školy se zájmem o spolupráci (www.rvp.cz).

1.1.4 Způsob sběru dat

Tvorba dotazníku

Dotazník pro zaměstnavatele byl tvořen v úzké spolupráci se zadavatelem (NÚV, resp. MŠMT). Zahrnoval základní oblasti otázek na spolupráci zaměstnavatelů se školami, které jsou v druhé části této zprávy souhrnně okomentovány:

- a) Spolupráce se středními a vyššími odbornými školami
- b) Faktory a formy spolupráce
- c) Úroveň odborné přípravy na středních a vyšších odborných školách z pohledu zaměstnavatelů
- d) Bariéry spolupráce škol a zaměstnavatelů

Online dotazník

Jako primární nástroj sběru dat byl určen on-line webový, interaktivní dotazník. V rámci prvotní emailové komunikace každý zaměstnavatel obdržel unikátní URL adresu na webový dotazník, ke kterému má přístup rovněž dodavatel šetření, aby v případě selhání prvotní komunikace mohl dotazník vyplnit/opravit na základě telefonického kontaktu či jiné formy komunikace.

Elektronický dotazník pro POSPOLU byl vytvořen jako webová aplikace běžící na technologii ASP.NET pomocí systému pro správu obsahu Kentico a formulářového nástroje BizForms. Obsah formuláře byl vytvořen v HTML, design formuláře byl nastaven pomocí CSS a respektoval vizuál projektu POSPOLU. Načítání hodnot ve formuláři měla na starost miniaplikace napsána v jazyce C#. Validací mechanismus dotazníku byl naprogramován v JavaScriptu pomocí knihoven pro jQuery. Data byla ukládána do databáze na Microsoft SQL Server. Pro šifrovanou komunikaci mezi webovým serverem a prohlížečem respondenta byl použit protokol HTTPS.

SQL (Structured Query Language/strukturovaný dotazovací jazyk)

V procesu vyplňování elektronického dotazníku byly prováděny kontroly a respondent byl upozorňován na případné chyby. Průběh sběru byl neustále monitorován, vyhodnocován a upravován na databázovém systému typu SQL s pomocí již vyzkoušených automatizovaných nástrojů pro zpracování dat, které byly odborně upraveny pro potřeby šetření, čímž bylo zajištěno snadné překlenutí zásadních provozních problémů sběru dat.

CRM (Customer relationship management/řízení vztahů se zákazníky)

Pro výběr subjektů, správu, evidenci, hromadné odesílání, vyhledávání ES a reporty byl vytvořen komplexní CRM systém pro potřeby Pospolu, příklad klientské části CRM viz obr. 1.

Obr. 1 - CRM Pospolu

1.2 Sběr dat

1.2.1 Pokrytí

Ze 448 strat se nepodařilo pokrýt alespoň jednou odpovědí pouze 32 strat. Tato strata jsou však nejméně důležitá - malá strata s průměrným počtem zaměstnavatelů v základním souboru 2,1 na stratum. Celkem tedy nebyly pokryty skupiny obsahující celkem pouhých 67 zaměstnavatelů (0,003 % z celkového počtu).

V konečné fázi sběru dat byl upřednostněn náhodný výběr ES z problematických strat s nejnižší mírou zastoupení, viz obr. 2, čímž se dosáhlo alespoň minimálního zastoupení téměř v každé kombinaci regionu, velikosti a odvětví s dodržением podmínek náhodného výběru a dostatečným důrazem na velikost strata a počty zaměstnanců ve stratu.

Obr. 2 - Problémová strata

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
vyber podle strata	náhodně vybrat firmu z nejproblémovějšího strata	náhodně vybrat firmu ze zvoleného strata	seřadit dle důležitosti (Obnovit)	Počet 0	select	seřadit dle důležitosti (Obnovit)	Výpis zvoleného strata	Počet 32						
k výběru	stratum	nICO	n	PocetVypil	PocetPozadavek	dulezitost	stratum	nICO	n	PocetVypileno	PocetPozadavek	dulezitost		
	01-Z1*3	23	29233	1	7	1,770634358	05-KL*1	6	178	0	4	14,35189323		
	06-II*1	21	647	1	7	1,580610667	10-Z1*3	3	5207	0	3	14,11535728		
	14-GG*2	19	4252	1	6	1,533847593	13-GG*3	3	4464	0	3	13,92302321		
	12-Z2*2	18	3666	1	6	1,514594712	05-HH*2	4	737	0	4	13,42970485		
	12-DF*2	18	3157	1	6	1,510687505	08-Z1*2	4	518	0	4	13,3616942		
	14-II*1	19	606	1	6	1,506411825	10-Z2*3	3	1859	0	3	13,14823503		
	04-II*1	18	686	1	6	1,491120796	04-GG*3	3	1804	0	3	13,12978012		
	10-HH*2	17	3472	1	5	1,437557956	03-KL*2	3	592	0	3	12,69396921		
	12-II*1	17	607	1	5	1,414870783	13-Z1*3	2	2537	0	2	12,67271587		
	11-XX*P	16	1432	1	5	1,405129849	06-Z1*2	3	522	0	3	12,66689469		
	04-GG*2	15	2917	1	5	1,400773888	08-HH*3	2	1679	0	2	12,32106857		
	10-GG*1	344	12797	2	15	1,398732111	04-HH*3	2	1573	0	2	12,27472609		
	05-AA*1	16	638	1	5	1,398391242	12-CF*3	2	1209	0	2	12,11002033		
	02-KL*1	16	500	1	5	1,397206702	09-KL*2	2	455	0	2	11,73717399		
	03-KL*1	16	492	1	5	1,397137909	13-II*2	2	398	0	2	11,70698457		
	07-CL*3	14	15860	1	4	1,390813795	12-KL*2	2	385	0	2	11,70005546		
	08-II*1	15	539	1	5	1,379923308	14-II*2	2	364	0	2	11,68882749		
	11-CL*3	13	15382	1	4	1,374730473	12-Z1*2	2	314	0	2	11,66191923		
	03-CL*3	14	12121	1	4	1,366248236	04-II*2	2	311	0	2	11,66029681		
	10-CL*3	14	11235	1	4	1,36015999	02-II*2	2	268	0	2	11,63694236		
	01-II*1	273	10192	2	15	1,33555275	10-PP*P	2	82	0	2	11,53369867		
	12-CL*3	11	10097	1	4	1,306616544	01-AA*3	1	1935	0	1	11,4494058		
	09-CL*3	9	13314	1	4	1,300178481	03-Z1*3	1	906	0	1	10,77588934		
	03-GG*2	14	3142	1	4	1,298747021	07-HH*3	1	882	0	1	10,75803112		
	13-DF*1	235	8462	2	15	1,295942071	09-KL*3	1	717	0	1	10,63192559		
	05-Z2*2	14	2792	1	4	1,295814525	07-CF*3	1	715	0	1	10,63035989		
	10-CG*1	231	9583	2	15	1,292194019	06-Z1*3	1	678	0	1	10,60122655		
	13-GG*1	225	7889	2	15	1,284600659	10-KL*3	1	608	0	1	10,54521693		
	05-CF*2	13	2934	1	4	1,279784835	11-GG*3	1	530	0	1	10,48137128		
	13-Z1*2	13	2449	1	4	1,275465351	12-DF*3	1	521	0	1	10,47390354		
	08-GG*2	12	1969	1	4	1,252409374	02-KL*2	1	117	0	1	10,11435453		
	02-Z1*2	12	1789	1	4	1,250668365	09-II*2	1	102	0	1	10,09998068		

1.2.2 Response

Prvotní, pilotní response na základě pouhého emailového oslovení činila jen 8 %. Systém kontaktování byl na základě tohoto zjištění změněn na následné telefonické kontaktování s vyplněním dotazníku primárně rovněž po telefonu. Response se v tomto případě při dodržení doporučeného postupu telefonického kontaktu blížila 80 %. Tato metoda telefonického vyplňování dotazníku v přímé spolupráci s tazatelem byla ovšem časově náročnější a oslovit se takto podařilo pouze 1500 zaměstnavatelů, což i přesto zajistilo více než 1000 vyplněných dotazníků. Celkově bylo osloveno 4500 zaměstnavatelů, z čehož je finální response 1069 vyplněných dotazníků, což činí 24 %.

1.2.3 Průběh aktivit operátorů

Po pilotním otestování a odstranění chyb online dotazníku a systému CRM byl na 4 dny vyhrazen jeden pracovník, následně byli určeni 3 stálí pracovníci, kde každému bylo přiděleno 500 ES (ekonomických subjektů). Respondentům byl emailem hromadně odeslán unikátní dotazník pomocí nástroje CRM. Další pracovník byl vyhrazen na dohledávání emailových adres a telefonních čísel pro odeslání zbývajícím ES ve výběru. Následně byla prováděna intenzivní telefonická kontaktování. Protože úspěšnost nebyla dostatečná, bylo nutné pozměnit charakteristiky telefonování.

Nová pravidla telefonování zajistila až 80% úspěšnost na telefonát. Pravidla telefonování pro toto šetření lze shrnout do několika základních doporučení:

- 1) představení se jako Pospolu/Podpora spolupráce škola a firem, projekt MŠMT,

- 2) k telefonu vyžádat nejméně ředitele personálního oddělení a opětovné představení pro zajištění váhy telefonátu,
- 3) zmínit motivátory viz kapitola 1.1.3,
- 4) vyhnout se slovům typu "dobrovolné, prosba, šetření, průzkum" apod.,
- 5) hned v úvodu se ptát, jestli ES spolupracuje, jak jsou spokojeni, proč nespolupracují – dát možnost vyjádřit se volněji,
- 6) v návaznosti formou rozhovoru vyplnit dotazník, vše zapisovat,
- 7) korektní a slušná komunikace; zároveň podporovat trpělivost respondenta až do kompletního vyplnění dotazníku.

Poslední dva týdny sběru byli operátoři postupně převedeni na výběr ES pouze z problémových či nezastoupených strat, čímž se docílilo rovnoměrnějšího zastoupení vyplněných dotazníků na kraj, odvětví a velikostní kategorii ES. Operátor pomocí CRM systému náhodným algoritmem vybral ES, vložil do výběru, přiřadil sebe jako vlastníka ES ve výběru, případně vyhledal telefonní kontakt, otevřel si unikátní webový dotazník na svém PC a následně telefonoval za účelem vyplnění dotazníku formou rozhovoru. V případě potřeby zapsal poznámku k danému ES a přiřadil příslušný aktuální stav řešení.

2 Výsledky šetření

V rámci realizovaného šetření bylo získáno 1069 dotazníků od ES, z nichž 529 (49,5 %) ES se středními nebo vyššími odbornými školami spolupracuje. Obecně s ochotou vyplnit dotazník obtíže nebyly, naopak ES velmi často prokazovaly zájem o spolupráci, otázky č. 2 a 15 respondenti však vyplňovali jen s obtížemi.

Přehledný pohled na výsledky po jednotlivých otázkách a odpovědích společně s datovým souborem je také k dispozici v modulární formě v příloze **"Závěrečná zpráva aktivity 2 - Data.xlsx"**

2.1 Charakteristika zúčastněných firem

2.1.1 Charakteristika zúčastněných firem dle секcí ekonomických činností

Zastoupení ES v šetření se podařilo zajistit ve velmi dobrém poměru k základnímu souboru.

Tabulka č. 1

Sekce ekonomických činností	Dotazníky	%	Základní soubor	%
ADMINISTRATIVNÍ A PODPŮRNÉ ČINNOSTI	50	4,7%	991	4,6%
ČINNOSTI V OBLASTI NEMOVITOSTÍ	25	2,3%	354	1,6%
DOPRAVA A SKLADOVÁNÍ	84	7,9%	1154	5,3%
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ ČINNOSTI	8	0,7%	619	2,8%
KULTURNÍ, ZÁBAVNÍ A REKREAČNÍ ČINNOSTI	35	3,3%	435	2,0%
OSTATNÍ ČINNOSTI	9	0,8%	152	0,7%
PENĚŽNICTVÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ	7	0,7%	213	1,0%
PROFESNÍ, VĚDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI	49	4,6%	1054	4,8%
STAVEBNICTVÍ	66	6,2%	1910	8,8%
TĚŽBA A DOBÝVÁNÍ	4	0,4%	75	0,3%
UBYTOVÁNÍ, STRAVOVÁNÍ A POHOSTINSTVÍ	33	3,1%	696	3,2%
VELKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVY A ÚDRŽBA MOTOROVÝCH VOZIDEL	86	8,0%	3139	14,4%
VEŘEJNÁ SPRÁVA A OBRANA; POVINNÉ SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	72	6,7%	823	3,8%
VÝROBA A ROZVOD ELEKTŘINY, PLYNU, TEPLA A KLIMATIZOVANÉHO VZDUCHU	7	0,7%	189	0,9%
VZDĚLÁVÁNÍ	15	1,4%	71	0,3%
ZÁSOBOVÁNÍ VODOU; ČINNOSTI SOUVISEJÍCÍ S ODPADNÍMI VODAMI, ODPADY A SANACEMI	21	2,0%	396	1,8%
ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE	82	7,7%	1298	6,0%
ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ A RYBÁŘSTVÍ	73	6,8%	1195	5,5%
ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	343	32,1%	7000	32,2%
Celkový součet	1069	100,0%	21764	100,0%

2.1.2 Charakteristika zúčastněných firem dle regionu

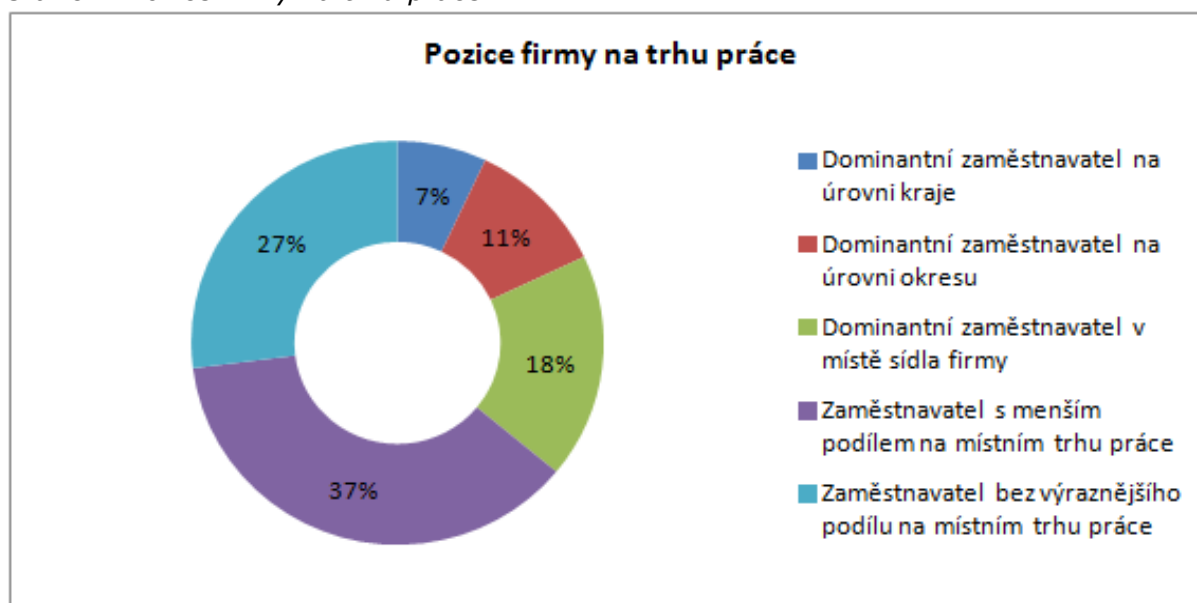
Tabulka č. 2 Zastoupení respondentů dle regionu

Kraj	Dotazníky	%	Základní soubor	%
Hlavní město Praha	126	11,8%	5060	23,2%
Jihočeský	74	6,9%	1229	5,6%
Jihomoravský	98	9,2%	2504	11,5%
Karlovarský	44	4,1%	523	2,4%
Královéhradecký	67	6,3%	1015	4,7%
Liberecký	67	6,3%	751	3,5%
Moravskoslezský	93	8,7%	1995	9,2%
Olomoucký	56	5,2%	1110	5,1%
Pardubický	82	7,7%	1007	4,6%
Plzeňský	61	5,7%	1113	5,1%
Středočeský	91	8,5%	2062	9,5%
Ústecký	79	7,4%	1226	5,6%
Vysočina	69	6,5%	983	4,5%
Zlínský	62	5,8%	1186	5,4%
Celkový součet	1069	100,0%	21764	100,0%

2.1.3 Rozložení firem dle pozice firmy na trhu práce (otázka č. 1)

ES v šetření z 36,6 % zastupovali zaměstnavatelé s menším podílem na trhu práce, 27,4 % bez výraznějšího podílu, 17,6 % byli dominantní zaměstnavatelé v místě sídla firmy, 11 % dominantní zaměstnavatelé na úrovni okresu a 7,4 % dominantní zaměstnavatelé na úrovni kraje.

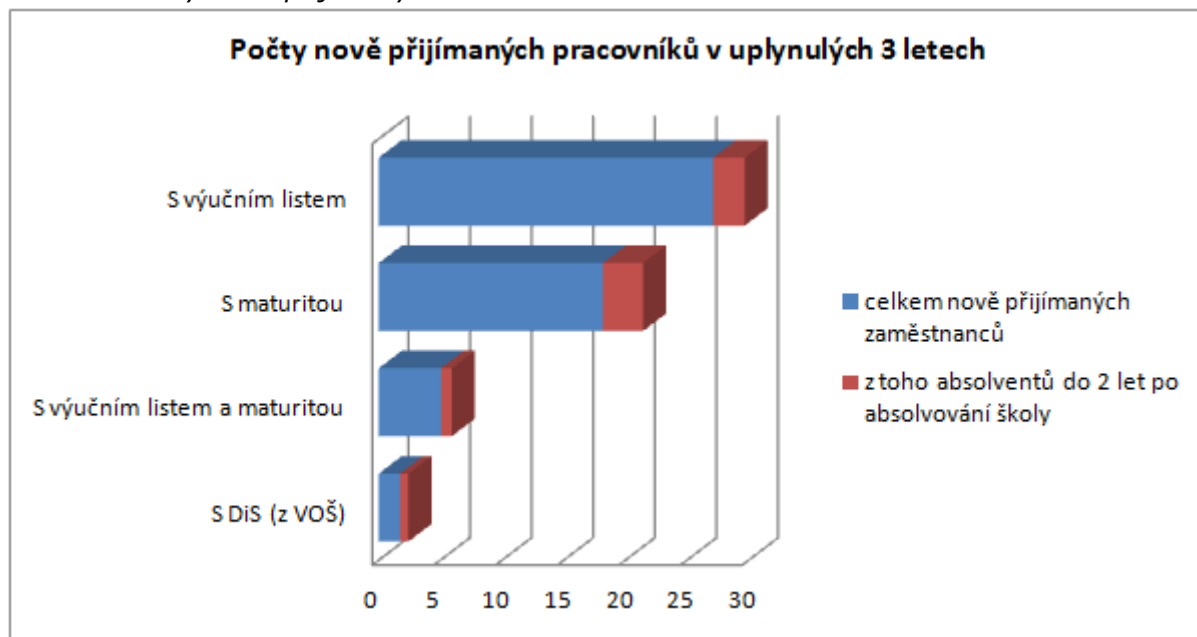
Graf č. 1 Pozice firmy na trhu práce

2.1.4 Počty nově přijímaných pracovníků v uplynulých 3 letech (otázka č. 2)

V průměru zúčastněné firmy uvedly, že v uplynulých 3 letech přijaly 27 pracovníků s výučním listem, z toho 3 absolventy, cca 5 pracovníků s výučním listem a maturitou, z toho cca 1 absolventa, 18 pracovníků s maturitou, z toho 3 absolventy, 2 diplomované specialisty, z toho 1 čerstvého absolventa vyšší odborné školy.

Graf č. 2 Počty nově přijímaných zaměstnanců

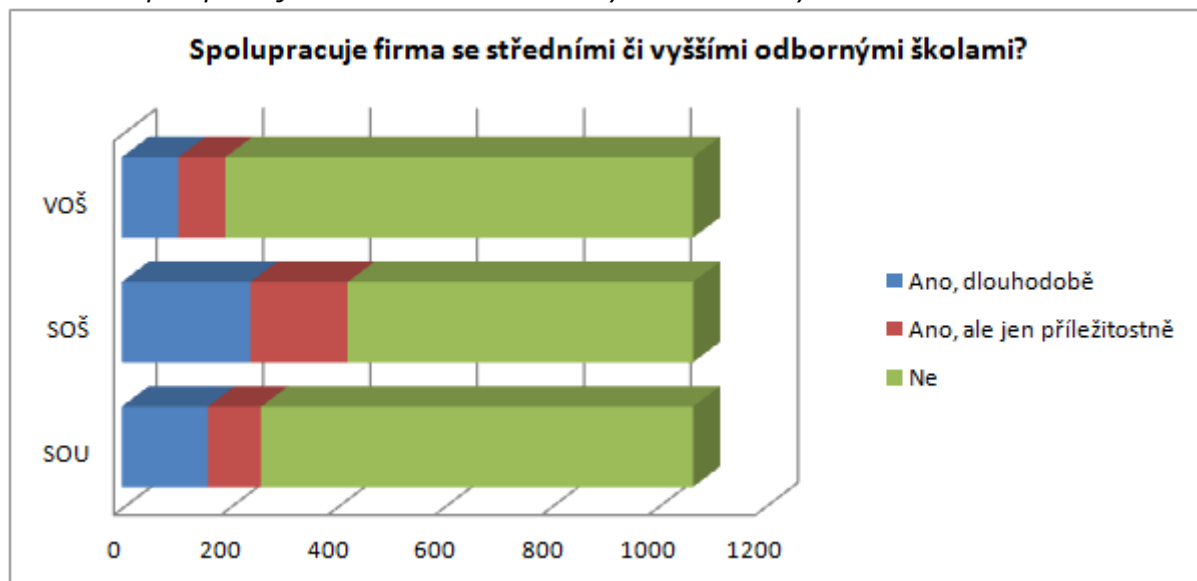

Tuto otázku respondenti vyplňovali s obtížemi, 43% respondentů uvedla „nulový“ pohyb v přijímání jakýchkoli zaměstnanců, což však může být zapříčiněno právě obtížností takováto kvantifikovaná data uvést – data by respondenti museli poptávat u svých podřízených (personální úsek, mzdová účtárna). Lze se tedy domnívat, že otázku nakonec raději nevyplňovali vůbec.

2.2 Spolupráce se středními a vyššími odbornými školami (otázka č. 3)

Spolupráci se středními a vyššími odbornými školami alespoň v minimální formě vykazalo 49,5 % respondentů. Se SOU spolupracuje 24 % respondentů, se SOŠ 40 % a s VOŠ 18 %. Spolupráce se všemi třemi typy škol má spíš dlouhodobý charakter (62% spolupráce se SOU, 56% spolupráce se SOŠ, 55% spolupráce s VOŠ). 85% firem spolupracuje dlouhodobě s 1-3 školami bez rozdílu v typu školy.

Graf č. 3 Spolupracuje firma se středními a vyššími odbornými školami?

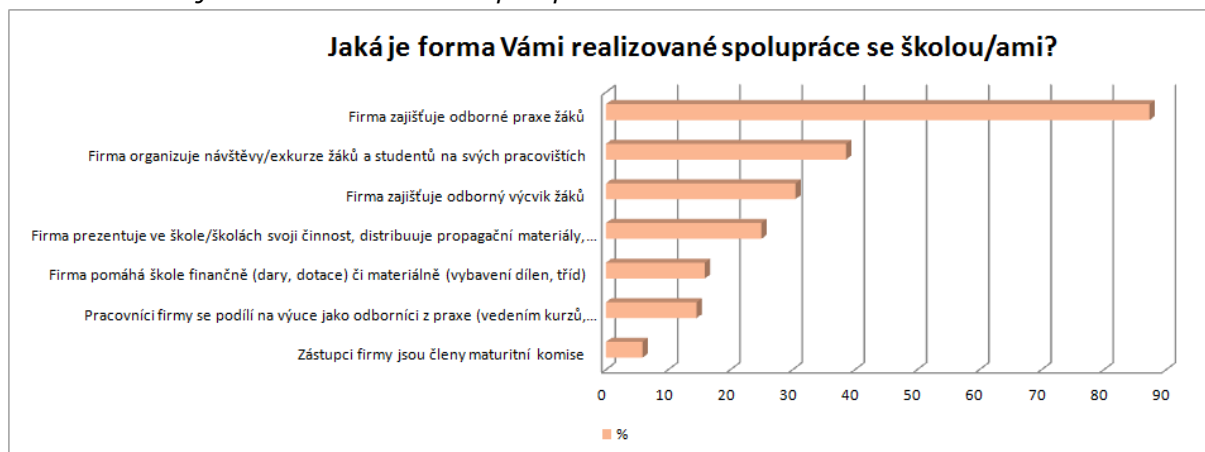

2.3 Faktory a formy spolupráce

2.3.1 Formy spolupráce (otázka č. 4)

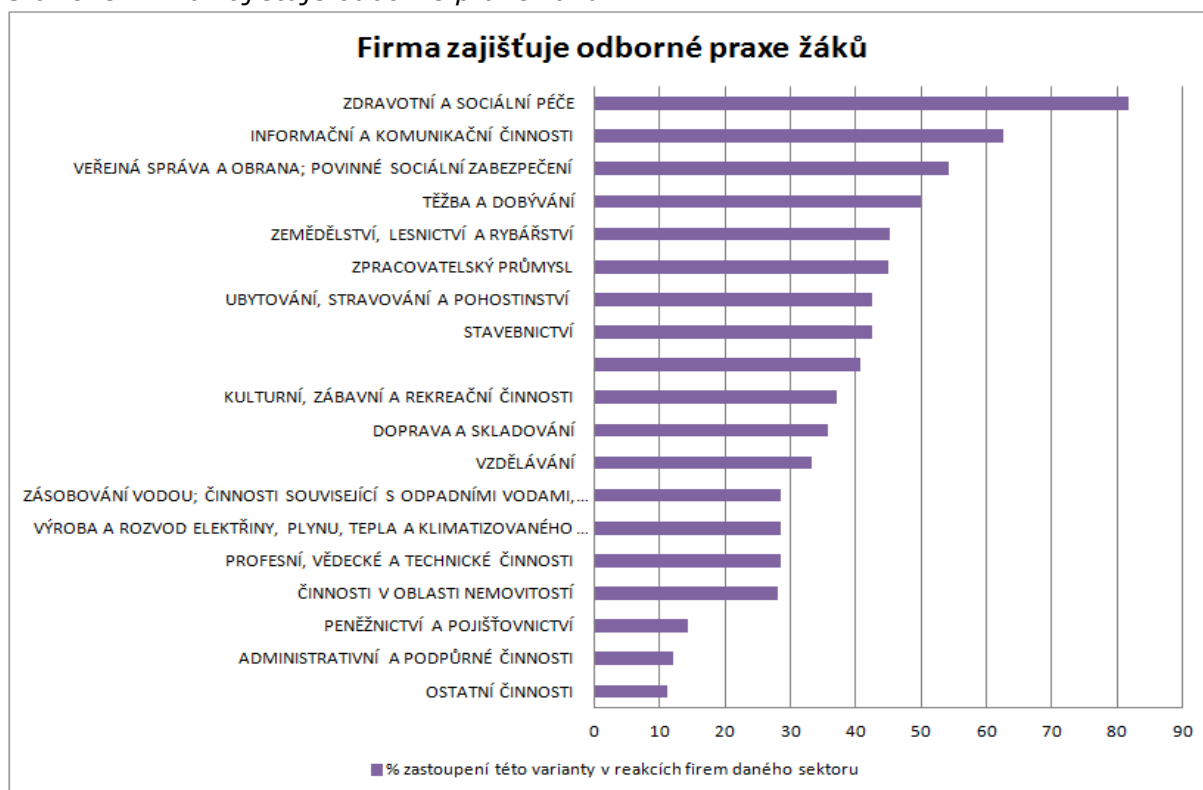
Nejvíce respondentů (43 %) zajišťuje spolupráci formou odborné praxe, nejméně (2 %) formou zástupců v maturitních komisích.

Graf č. 4 Jaká je forma realizované spolupráce?

Následující graf č. 5 zobrazuje informaci o tom, v kterých sektorech uvedlo minimálně 50% zúčastněných firem spolupráci se školami formou poskytování odborné praxe.

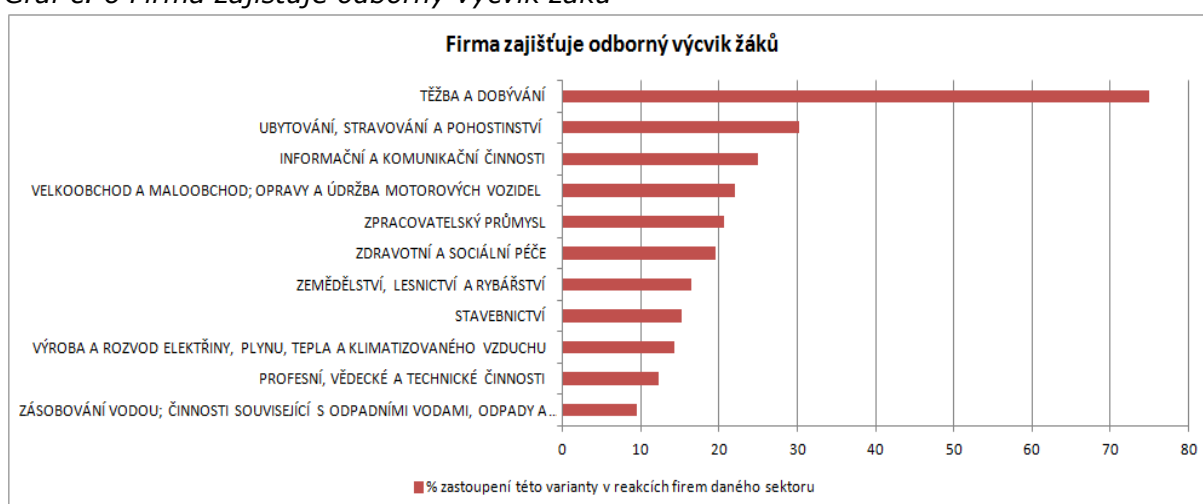
Graf č. 5 Firma zajišťuje odborné praxe žáků

Nejčastěji bylo uváděno poskytování odborné praxe firmami ze sektoru zdravotní a sociální péče, informačních a komunikačních činností, veřejné správy, těžby a dobývání, zemědělství a lesnictví a zpracovatelský průmysl.

Graf č. 6 zobrazuje informaci o tom, v kterých sektorech uvedlo minimálně 20% zúčastněných firem spolupráci se školami formou poskytování odborného výcviku.

Graf č. 6 Firma zajišťuje odborný výcvik žáků

Nejčastěji tento typ spolupráce se školami volily firmy ze sektoru těžba a dobývání, ubytování a stravování a informační a komunikační činnosti.

2.3.2 Formální ukotvení spolupráce (otázka č. 5)

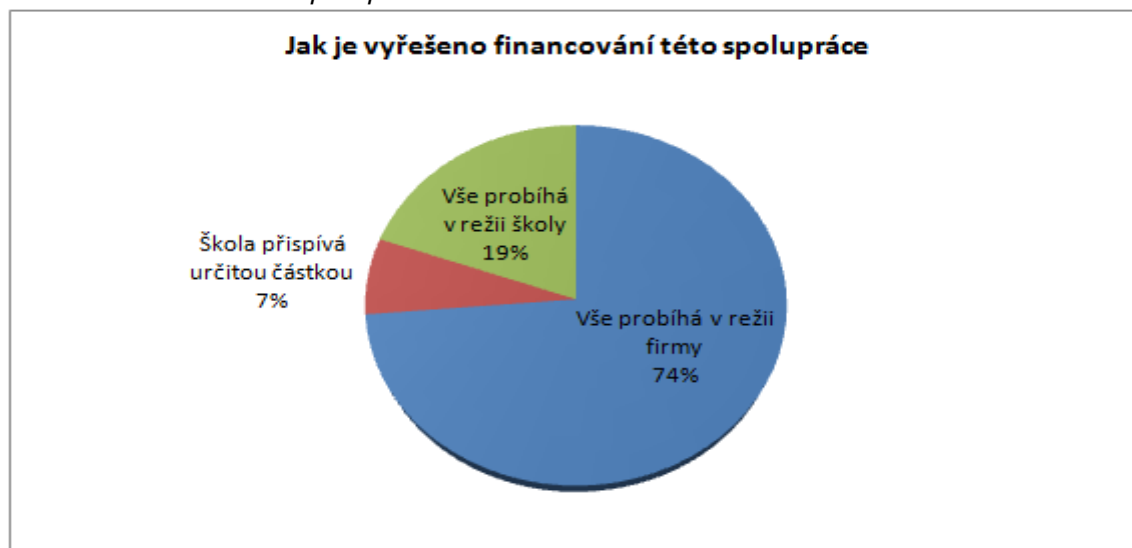
72 % spolupracujících firem v jakékoli formě má se školou zajištěnou formální smlouvu či dohodu. Obory, ve kterých nad 50% zúčastněných firem toto formální ukotvení nevolily, byly Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří, Opravy počítačů, Ostatní zpracovatelský průmysl, Poskytování ostatních osobních služeb, Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti, Výroba usní a souvisejících výrobků, Činnosti v oblasti informačních technologií, Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy, Bezpečnostní a pátrací činnosti, Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku, Činnosti v oblasti nemovitostí a Vzdělávání.

2.3.3 Organizace, rozsah a financování spolupráce (otázka č. 6, 7, 8, 9 a 10)

30 % spolupracujících respondentů má vyhrazeného pracovníka, který spolupráci se školou/ami zajišťuje. 70 % firem spolupráci řeší v rámci běžných činností. Organizace spolupráce průměrně činí 9 % firemních personálních kapacit za rok.

Financování spolupráce se školou/školami je u 74 % respondentů řešeno v režii firmy, u 19 % v režii školy a 7 % firem uvedlo, že škola přispívá částečně.

Graf č. 7 Financování spolupráce

2.3.3.1 Rozsah a způsob zajišťování odborné praxe či odborného výcviku

Respondenti zajišťují praxi či výcvik za rok v průměru pro 4 žáky SOŠ, 5 žáků SOU/SOŠ a 1 studenta VOŠ.

Rozsah odborného výcviku/odborné praxe považuje 35 % respondentů za dostatečný, 15 % respondentů za nedostatečný. 73 % spolupracujících firem vnímá jako vyhovující týdenní a vícetýdenní bloky, pro zbylé firmy je rozsah odborné praxe/odborného výcviku vyhovující v podobě menších bloků. Jako vyhovující způsob organizace odborného výcviku/odborné praxe volí 54 % spolupracujících firem vícedenní bloky během roku, 35 % firem jednorázové delší bloky a 11 % firem jednotlivé dny během roku.

Celkově současný systém spolupráce, jak je aktuálně zaveden ve firmě, vyhovuje 65 % respondentům, 27 % firem pokládá za nutné systém změnit a pouze 9 % nevyhovuje.

2.3.4 Důvody nezapojení do spolupráce a požadavky na financování (otázka č. 11, 12, 13)

Pokud se školami firma vůbec nespolupracuje, pak jako důvod uvádí 17 % respondentů, že spolupráci nepotřebuje, navíc přijímá pouze pracovníky s praxí, 19 % respondentů nemá na spolupráci kapacity a 7 % uvádí nezáměr příslušných škol.

Bez ohledu na současný stav spolupráce se školami 38 % ze všech zúčastněných firem o spolupráci ani neuvažuje, 14 % respondentů o spolupráci uvažuje či ji již připravuje. Pro firmy, které by o spolupráci začaly uvažovat (8 %), je důležitý následující výčet okolností, za kterých by spolupráci realizovali:

Tabulka č. 3 Významné okolnosti spolupráce škol a firem

Významné okolnosti případné spolupráce	% zastoupení z daného vzorku 8 % respondentů
Zájem škol	34%
Vyřešení finanční zátěže	23%
Dostatek žáků/absolventů daného oboru	18%
Oboustranně výhodná dohoda se školami	13%
Žáci dostatečně připraveni zapojit se do chodu firmy	7%
Vyřešení kapacitní zátěže	5%

Zajímavé je zjištění, v kterých oblastech firmy o spolupráci s nějakým typem škol uvažují (4%):

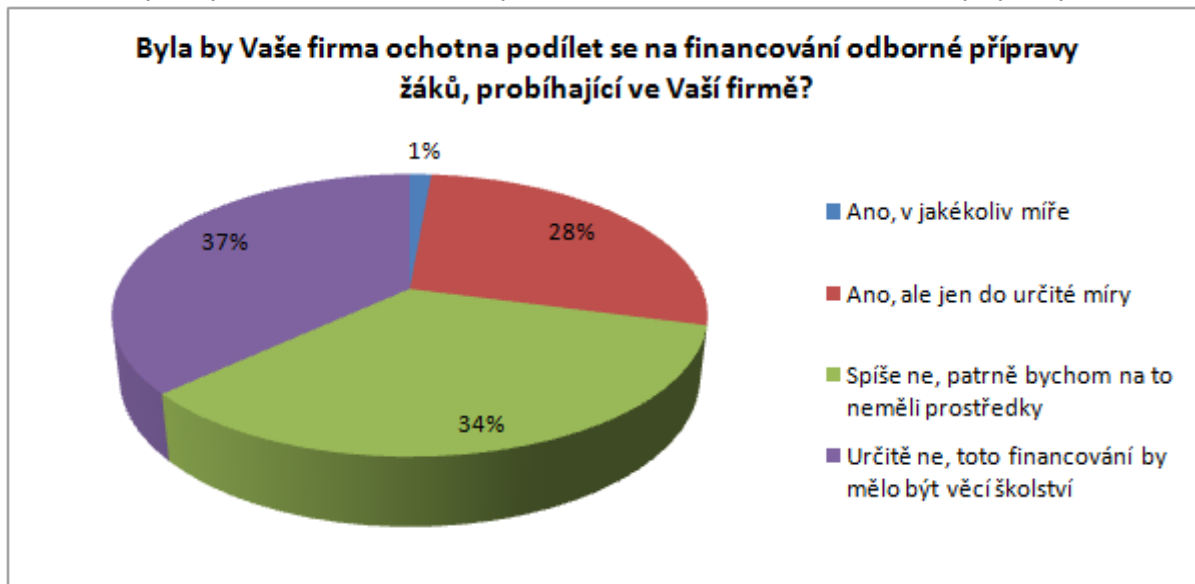
Tabulka č. 4 Oblasti (obory), ve kterých je firmami uvažována spolupráce se školami

Oblasti, ve kterých je firmami uvažována spolupráce	% zastoupení z daného vzorku 4 % respondentů
stavebnictví	23%
strojírenství	19%
doprava	7%
gastronomie	7%
služby	7%
zdravotnictví	7%
ekonomie	3%
elektronika	3%
logistika, doprava	3%
oprava silničních vozidel	3%
pedagogika	3%
plastikářství	3%
polygrafie	3%
potravinářství	3%
servis	3%
zemědělství	3%

V konzistenci s výsledky zjištěných nejvýznamnějších okolností, které by ovlivnily rozhodnutí firmy do spolupráce se zapojit nebo ne, byly zjištěny i názory na způsoby financování této spolupráce. 71 % respondentů není příliš ochotno podílet se na financování odborné přípravy žáků, probíhající v jejich firmě, z toho 37% je toho názoru,

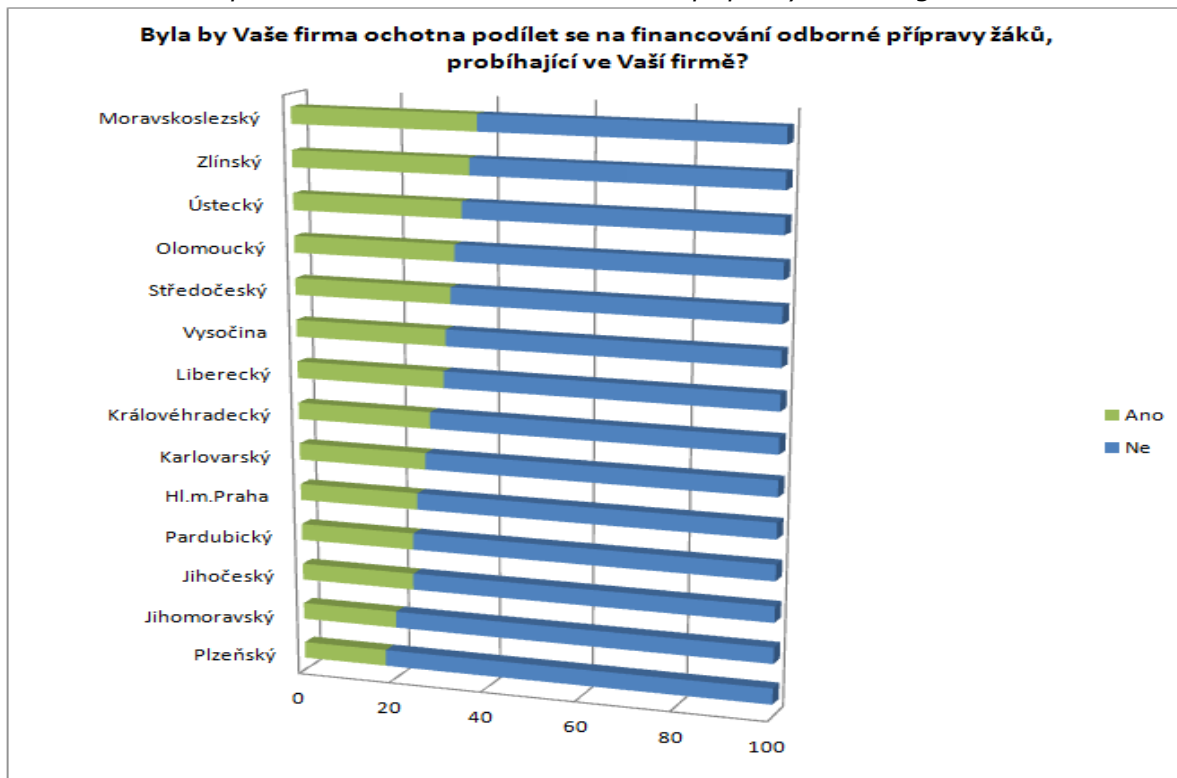
že financování by mělo být věcí školství, 34 % s financováním ze strany společnosti spíše nesouhlasí z důvodu přílišné finanční zátěže firmy, 28 % financování na své straně, tedy na straně firmy připouští a pouze 1,4 % s financováním výhradně souhlasí a to v jakékoli míře na straně firmy.

Graf č. 8 Byla by vaše firma ochotna podílet se na financování odborné přípravy?

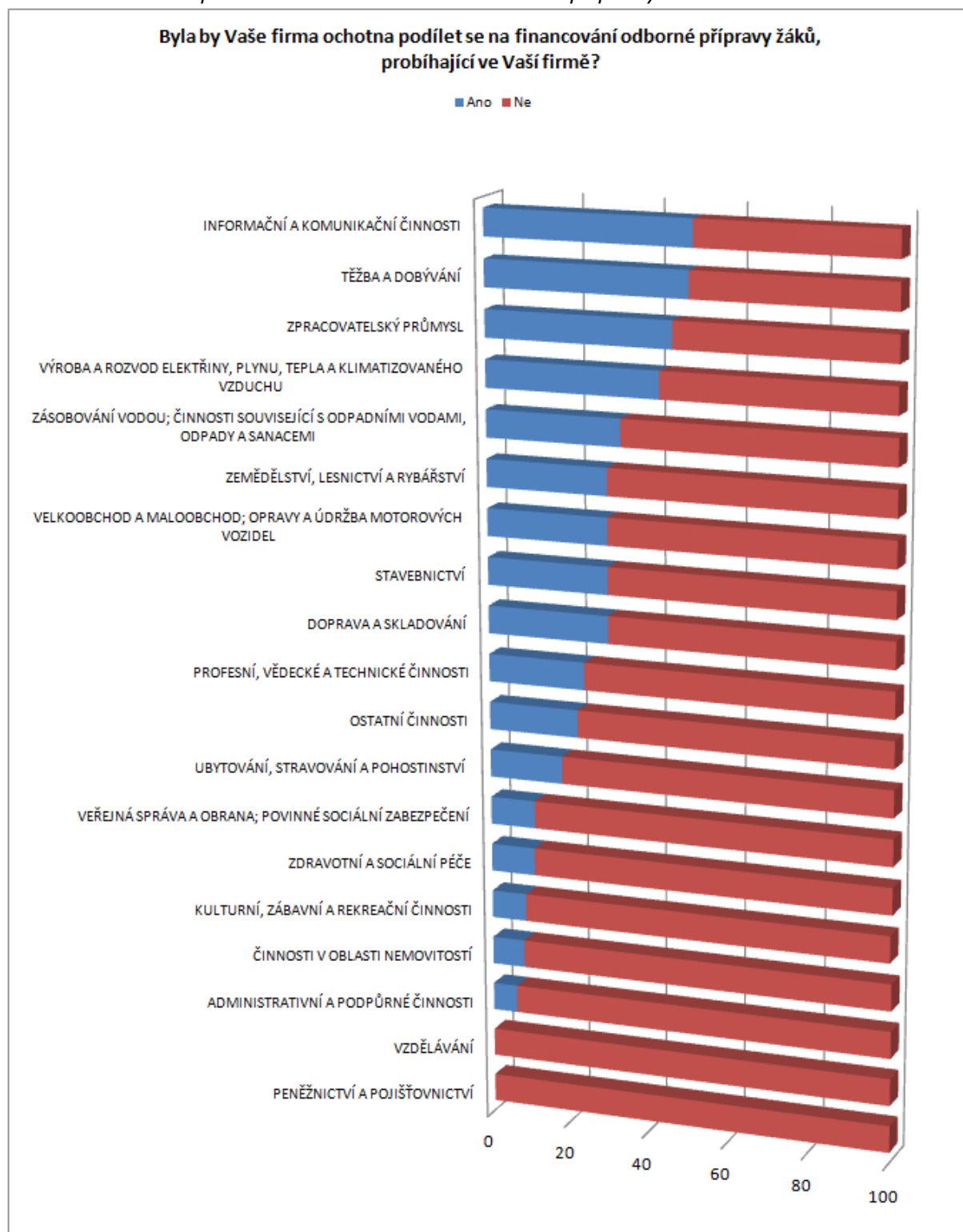
Následující graf č. 9 zobrazuje regionální rozložení těchto názorů:

Graf č. 9 Ochota podílet se na financování odborné přípravy – dle regionu

Podílet se na financování spolupráce by byly do určité míry ochotnější firmy ve Zlínském, Moravskoslezském, Ústeckém, Olomouckém a Středočeském kraji, výrazně menší ochota firem je v kraji Plzeňském a Jihomoravském.

Graf č. 10 Ochota podílet se na financování odborné přípravy - dle sektoru

Relativně největší ochota firem, podílet se na financování odborné přípravy žáků ve firmě, je v sektoru informačních a komunikačních činností, těžby a dobývání,

zpracovatelského průmyslu a výroby a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.

2.4 Úroveň odborné přípravy na středních a vyšších odborných školách z pohledu zaměstnavatelů

2.4.1 Úroveň absolventů středních a vyšších odborných škol (otázka č. 4, 15)

Úroveň absolventů s výučním listem byla nejčastěji firmami hodnocena jako spíše horší (18 % respondentů), s výučním listem a maturitou spíše lepší (16 % respondentů), s maturitou spíše lepší (24 % respondentů) a absolventi VOŠ jako spíše lepší (17 % respondentů).

Absolventům nejvíce chybí komunikační dovednosti (především u vyučených 21 %), znalosti cizích jazyků (u vyučených tento nedostatek identifikovalo 21 % respondentů) a schopnost nést zodpovědnost (také především u vyučených uvádí 19 % firem).

Respondenti předpokládají, že význam vzroste především v oblastech komunikačních schopností, a to především u maturantů (uvádí 19 % firem), znalosti cizích jazyků (pro maturanty 19 % firem), schopnost řešit problém (pro maturanty 17 %), ochota učit se (pro maturanty 17 %) a znalosti v oblasti výpočetní techniky (také pro maturanty 17 %).

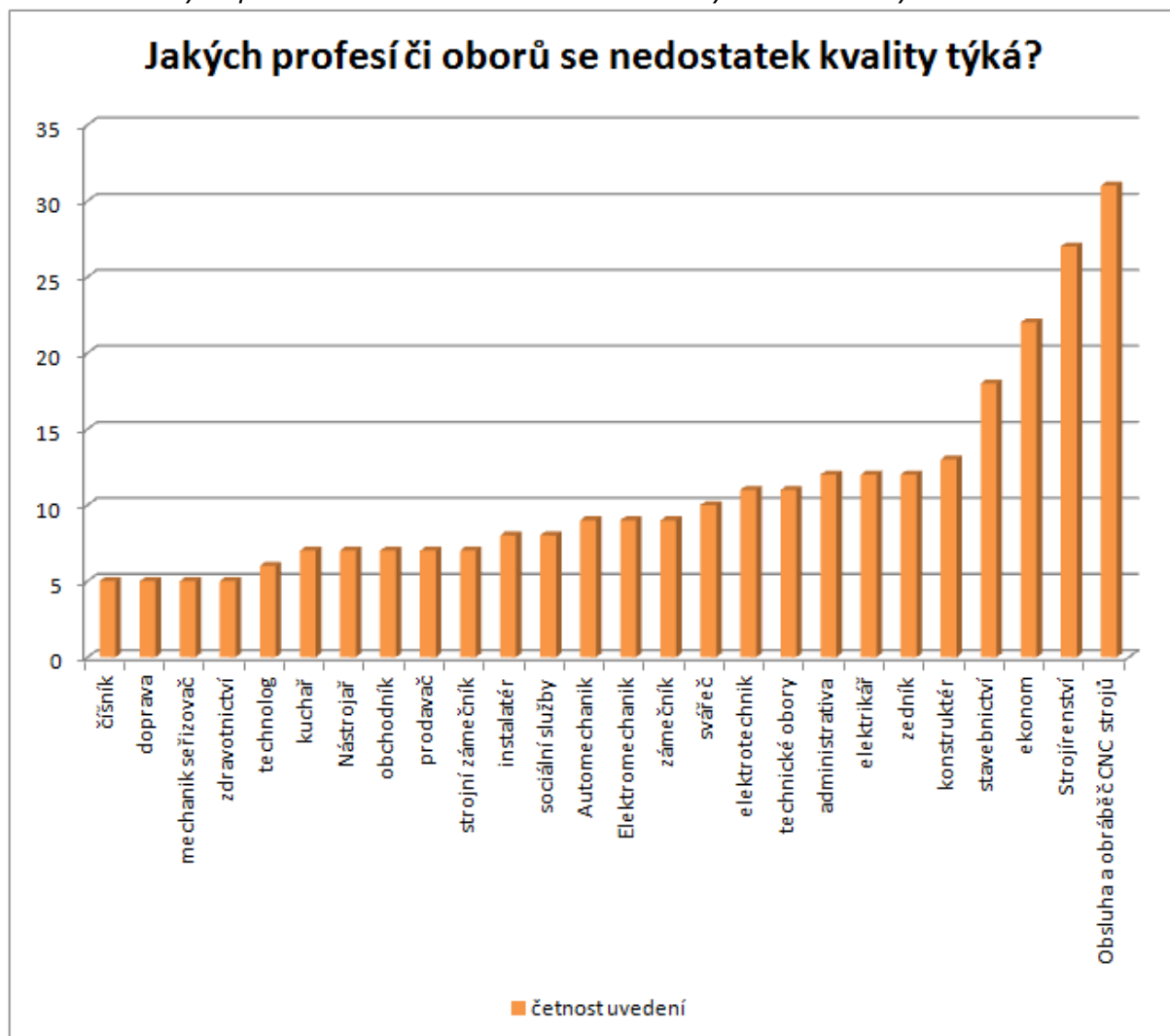
Tabulka č. 5 Další firmami jmenované schopnosti a dovednosti, které u absolventů postrádají a zároveň je vnímají jako významné

Další firmami jmenované schopnosti a dovednosti, které u absolventů postrádají a zároveň je vnímají jako významné	Četnost uvedení
odborné znalosti	6
praktická příprava	6
chuť do práce	4
dodržování pravidel	3
ochota pracovat	3
spolehlivost	2
trpělivost při kariérním růstu	2
všeobecný přehled	2
zručnost	2
dějiny, kultura	1
jednání se zákazníkem	1
logické myšlení	1
neumějí napsat souvislý dopis/e-mail	1
ochota manuálně pracovat	1
organizace práce	1
organizace práce	1
PC znalosti	1
pokora	1
preciznost	1
prezentační schopnosti	1
řidičský průkaz	1

slušné chování	1
vyšší právní povědomí	1
zájem o obor	1
zájem o práci	1
zodpovědnost za výsledky	1
životní praxe	1

Následující otevřená otázka nám poskytla informaci, že nedostatek kvality vnímají firmy zejména v oboru strojírenství (obsluha a obrábění CNC strojů, svářeč, strojní zámečník, konstruktér), v oboru stavebnictví (zedník), ekonomie, elektro a obecně v technických oborech, dále také v profesích zdravotnického personálu a sociální práce i v oblasti administrativních pozic. Četnosti odpovědí zobrazuje graf č. 11.

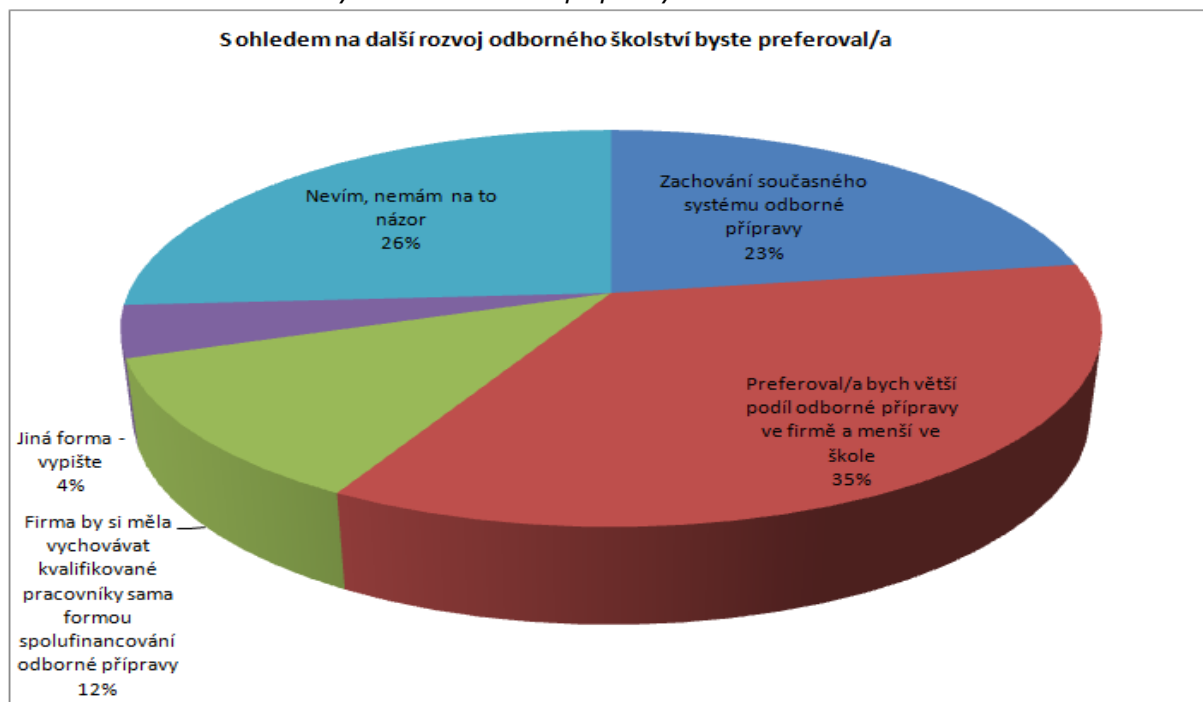
Graf č. 11 Jakých profesí či oborů se nedostatek kvality absolventů týká?

2.4.2 Doporučení zaměstnavatelů k formě odborné přípravy žáků/studentů (otázka č. 16)

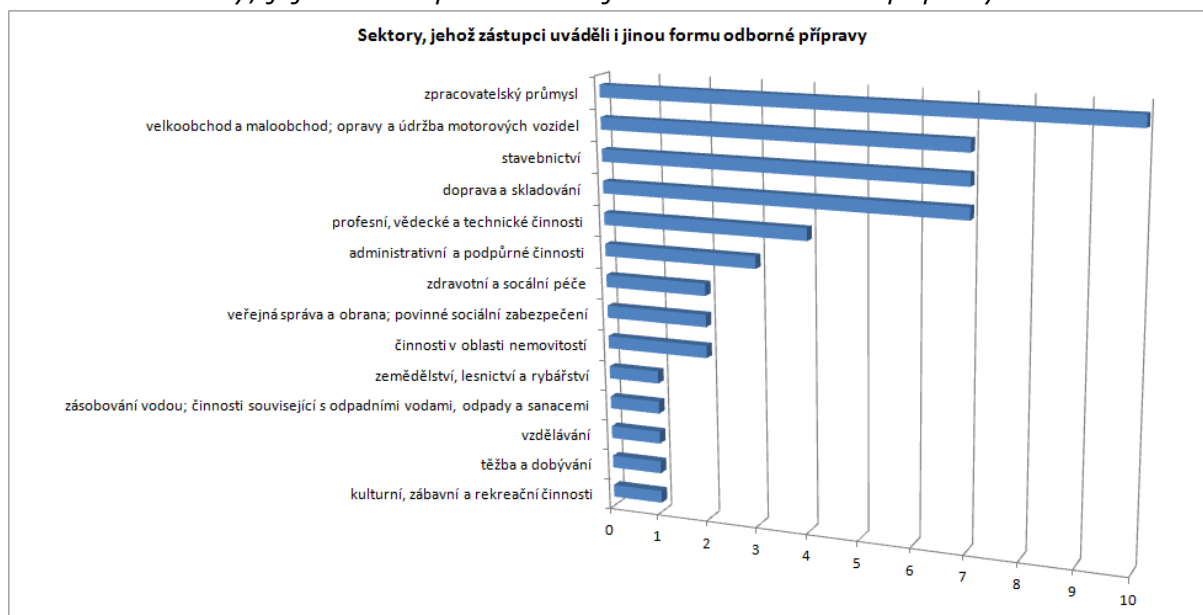
23 % zaměstnavatelů si přeje zachování aktuálního stavu, většina však (35 %) by upřednostnila vyšší míru odborné přípravy ve firmách a menší ve škole. Pouze 12 % respondentů považuje za vyhovující variantu, kdy by si firmy vychovávali své kvalifikované pracovníky sami.

Graf č. 12 Preference u systému odborné přípravy žáků

Někteří zástupci firem uváděli i **jiné formy odborné přípravy**, které by pro ně byly vyhovující. Následující graf č. 13 zobrazuje, ze kterých sektorů tito zástupci byli:

Graf č. 13 Sektory, jejichž zástupci uváděli i jinou formu odborné přípravy

Nejvíce se k této otevřené otázce vyjadřovali zaměstnavatelé ze sektoru zpracovatelského průmyslu, velkoobchodu a maloobchodu; oprav a údržby motorových vozidel, stavebnictví a dopravy a skladování. Můžeme tedy předpokládat, že pro tyto sektory je téma aktuálnější než pro ostatní.

V následujícím přehledu jsou shrnuty **uvedené jiné formy praktické přípravy** do pěti tematických oblastí:

Praktická příprava ve škole

- vyšší podíl odborné přípravy ve školách;
- za přípravu má být odpovědná hlavně škola;
- větší teoretická příprava ve škole a zásadní praktická část přímo ve firmách;
- větší podíl odborné přípravy (manuální zručnosti) na škole 1-2 roč. a následně ve firmě;
- větší podíl odborné přípravy poskytované školou, vedení ke správným pracovním návykům, dodržování povinností;
- kvalitnější příprava žáků na příslušných školách - "návrat k odbornému školství" - větší náročnost na studijní obory;
- kombinovaná forma, ale pořád více přípravy ve školách.

Praktická příprava ve firmě

- podíl odborné přípravy ve firmě by neměl překročit 50%;
- praxe ve firmách, bez finanční zátěže pro firmy;
- 3:2 (3dny příprava ve škole, 2dny ve firmě);
- 3. a 4. ročník více zaměřit na praxi.

Praxe ve firmě ve vztahu k financování

- dát na žáky peníze tak, aby mohli absolventi ihned nastoupit do zaměstnání. Určitě pro zaměstnavatele pak daňové zvýhodnění. Pak také stát by měl dotovat např. letní brigády ve firmách;
- firma by se ráda podílela na odborné přípravě, ale nemá dostatek kapacit, žáky bere na praxi nejčastěji jako záskok za dovolenou.

Duální systém

- návrat k duálnímu systému;
- duální systém (obdoba německého modelu).

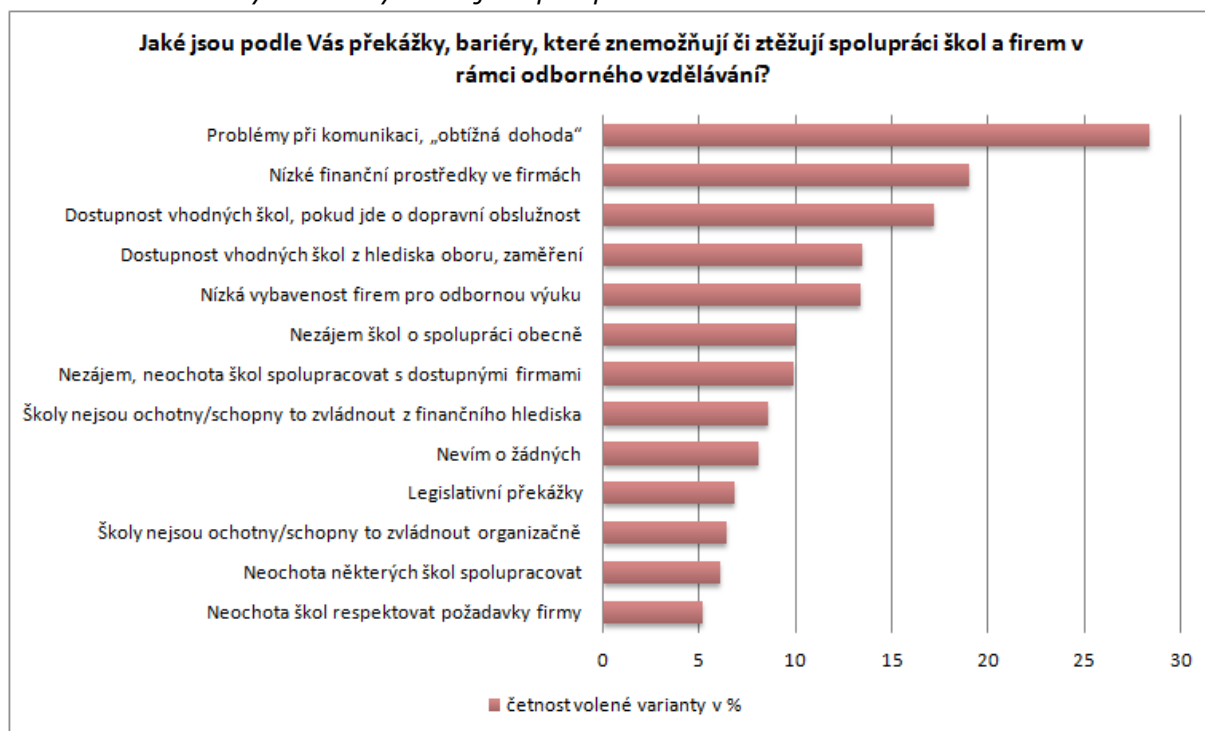
Další faktory

- nejdřív odborná praxe ve firmě a ta firma dá doporučení, zda se žák pro daný obor hodí a zda má studovat příslušnou školu;
- více navázat spolupráci učitelů a firem, bývají odtržení od praxe;
- Preferuji úzkou spolupráci mezi firmami, školami a v případě SOU a SŠ s rodiči - ti často ovlivňují proces, a přitom to není podchyceno;
- víc propojit spolupráci škol a firem, prohloubit ji;
- větší propojení s realitou;
- škola by měla mít vytypované konkrétní firmy na praxi a ne to nechávat na žácích;
- větší důraz státu na účňovská zaměstnání.

2.5 Bariéry spolupráce škol a zaměstnavatelů (otázka č. 17, 18)

Jako nejčastější bariéru respondenti vykazovali problémy při komunikaci a obtížnou dohodu (28 %), nízké finanční prostředky (19 %) a dostupnost vhodných škol (17 %). Následující graf č. 14 podává souhrnný přehled procentuálního rozložení jednotlivých voleb respondentů.

Graf č. 14 Překážky a bariéry ztěžující spolupráci škol a firem

Mezi **dalšími legislativními překážkami**, které uvedli zaměstnavatelé v otevřené otázce, byly zejména:

- Problematika zdravotních prohlídek, BOZP;
- Potřeba daňového zvýhodnění spolupracujícím firmám a celkově úprava financování této spolupráce (např. zákon č. 561/2004 Sb. § 122);
- Celkově potřeba většího legislativního ukotvení v oblasti školství, sociálně zdravotní problematiky, pracovně právní (nemožnost uzavřít učňovskou smlouvu, nemožnost si žáky zavázat do pracovněprávního vztahu; zákona na ochranu osobních dat);
- Intervence v oblasti oborového zaměření škol ve vztahu k uplatnitelnosti na trhu práce;
- Úprava struktury učebních osnov;
- Nízká podpora stáží, odborných programů, nedostatek operačních programů pro odborné školy;
- Administrativní náročnost vedení této spolupráce.

Mezi **další bariéry**, mimo těch legislativních, bylo uváděno:

- Obecně situace na trhu práce;
- Nezájem žáků/studentů o obor a o práci vůbec (zejm. zemědělské a technické profese);

- Nemožnost aplikovat na žáka stejné pracovní podmínky jako na zaměstnance;
- Nevhodné finanční a legislativní podmínky;
- Školy nechávají výběr praxe na žácích;
- Neochota firem;
- Existenční starosti firem (ekonomická situace);
- Nedostatek kapacit a času;
- Firmy nechtějí převzít riziko zodpovědnosti za žáka;
- Špatná kvalita učňů;
- Nedostatek učňů;
- Administrativní zátěž;
- Nezájem škol;
- Nízká informovanost o možnosti spolupráce;
- Nedostatek kvalitních odborníků, kteří by se žákům ve firmách věnovali.

164 zástupců firem se vyjádřilo k otevřené otázce „**Pokud jste názoru, že je třeba v této spolupráci udělat nějaké změny, čeho by se měly týkat?**“ Doporučení zaměstnavatelů samozřejmě navazuje na kritizované problémové body výše a zahrnuje zejména následující:

- Centrálně řídit skladbu oborů na školách, omezit podporu nefunkčním soukromým školám;
- Zvýšit náročnost na žáky i za cenu dočasného snížení počtu absolventů;
- Jasně stanovit odměny instruktorům žáků při praxi ve firmě;
- Zavést povinné dlouhodobější praxe ve firmách pro všechny žáky/studenty;
- Vyjasnit právní rámec vztahu škola – žák – firma, nicméně v co nejjednodušší podobě;
- Vytvářet a podporovat zvýšení společenského statutu technickým oborům;
- Zavést systém stipendií, financovaných společně firmami i školami;
- Zavést manuální výchovu na základních školách;
- Vytvořit lepší podmínky pro odborné vzdělávání pedagogického sboru a zajistit jejich větší sepětí s praxí;
- Zavést více hodin odborné praxe a odborného výcviku.

3 Přílohy

3.1 Dotazník

Dotazník pro výzkum zaměstnavatelů byl vytvořen v těsné vazbě na dotazník pro výzkum škol. Smyslem bylo, aby byla k dispozici data týkající se společného tématu (spolupráce zaměstnavatelů a škol), ale v tomto případě posuzovaná optikou zaměstnavatelů. Základní témata byla společná, formulovaná „zrcadlově“.

Dotazník byl vytvořen do interaktivní formy a přizpůsoboval se dle logické struktury vůči odpovědím, viz testovací dotazník zde:

<https://www.trexima.cz/dotaznikpospolu.aspx?respondent=123456>

Dotazník je přiložen ve formátu PDF "**Závěrečná zpráva Aktivita 2 - Dotazník.pdf**".

3.2 Datový soubor

Datový soubor je poskytnut ve formě XLSX "**Závěrečná zpráva Aktivita 2 - Data.xlsx**".